

Πώς να γράψετε την εργασία σας

1. Παλεύοντας με το θέμα και τον εαυτό σας.

Έχετε να γράψετε μια εργασία για το μάθημα 'Επιστήμη, Τεχνολογία και Κοινωνία'. Πριν αρχίσετε να γράφετε διαβάστε το κείμενο που ακολουθεί. Ενδεχομένως θα σας φανεί χρήσιμο να τα βγάλετε πέρα με τις δυσκολίες που θα συναντήσετε και να σας φέρει πιο κοντά στην ολοκλήρωση του έργου σας. Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζονται μερικές συμβουλές. Η δεύτερη ενότητα ασχολείται με τα χαρακτηριστικά μιας καλής εργασίας. Το αντικείμενο της τρίτης ενότητας είναι η δομή της εργασίας που θα γράψετε. Από όλα αυτά κρατήστε ότι σας φαίνεται καλό. Οι μόνοι περιορισμοί που μπαίνουν είναι: η μορφή των αναφορών και η μορφή της εργασίας που περιγράφεται στην τελευταία σελίδα. Η τελευταία σελίδα δίνει πληροφορίες για τους χαρακτήρες που θα χρησιμοποιήσετε το μέγεθός τους κλπ.

1.1 Γράψιμο

- Μόνο εάν γράφετε τις απόψεις σας μπορέσετε να τις βελτιώσετε. Συχνά, ενώ γράφετε θα διαπιστώσετε πως κάποιο επιχειρήμα που νομίζατε ότι ήταν ξεκάθαρο στο μυαλό σας έχει στην πραγματικότητα πολλά κενά ή είναι μπερδεμένο.
- Όταν γράφετε αυξάνετε τις πιθανότητες να γίνει μια επικοινωνιακή συζήτηση με τον καθηγητή σας. Θα μπορέσει να σημειώσει επάνω στο κείμενό σας τις παρατηρήσεις του. Για τον λόγο αυτό φροντίστε να φέρνετε το κείμενό σας τυπωμένο σε χαρτί.
- Μια εργασία είναι δύσκολη δουλειά για να την κάνετε μόνος σας. Συνηθίστε να ζητάτε τη γνώμη φίλων, συναδέλφων και του επιβλέποντος.
- Το να γράφετε καλά θέλει συστηματική προσπάθεια και ειλικρινή διάθεση για βελτίωση. Μην βλέπετε τις παρατηρήσεις που σας γίνονται σαν απόρριψη. Δεν υπάρχει γρήγορος τρόπος να μάθετε να γράφετε ακαδημαϊκά κείμενα.
- Μην θεωρείτε ότι το γράψιμο σας εμποδίζει να διαβάσετε το υλικό που έχετε επιλέξει. Το γράψιμο είναι το ίδιο σημαντικό με το διάβασμα.
- Όποτε αισθάνεστε ότι δεν σας βγαίνει το κείμενο χρησιμοποιήστε κάποιο τρικ για να το ξεπεράσετε. Γράψτε ένα κείμενο όπως σας έρχεται και μετά από μια μέρα επεξεργαστείτε το για να το βελτιώσετε. Θα διαπιστώσετε ότι τελικά η δουλειά προχώρησε. Ενδεχομένως σας ταιριάζει καλύτερα να γράφετε με μολύβι παρά στον υπολογιστή. Το τελικό κείμενο πρέπει να είναι γραμμένο στον υπολογιστή.
- Μην θεωρείτε ότι το δικό σας κείμενο πρέπει να προχωράει με την σειρά που ακολουθούν οι παράγραφοι του κειμένου που διαβάζετε. Γράψτε τις διάφορες ενότητες με την σειρά που σας βολεύει. Πρώτα γράψτε εκείνες τις παραγράφους που σας βγαίνουν πιο εύκολα.
- Η τελειομανία δεν είναι προσόν. Είναι πρόβλημα. Μην βλέπετε το κείμενο που γράφετε σαν την τελική άποψη που θα καταθέσετε.
- Πριν αρχίσετε να γράφετε μια παράγραφο ξεκαθαρίστε τι θέλετε να πείτε. Μην κοροϊδεύετε τον εαυτό σας λέγοντας 'δεν μπορώ να βρω την κατάλληλη έκφραση'. Τα ακαδημαϊκά κείμενα δεν χρειάζονται ρητορεία αλλά ξεκάθαρες απόψεις. Όταν το κείμενο 'δεν βγαίνει' ψάξτε για κενά στο επιχειρήμα.

- Τα ακαδημαϊκά κείμενα οφείλουν να προβάλλουν μια άποψη. Μια παράθεση από παραγράφους που δεν συνδέονται μεταξύ τους δεν είναι ακαδημαϊκό κείμενο. Πριν αρχίσετε να γράφετε σκεφτείτε 'μετά από αυτά που διάβασα, τι νέο έχω να πω στον κόσμο;' Στην συνέχεια γράψτε με στόχο να στηρίξετε το συμπέρασμά σας.
- Στην εργασία παρουσιάζετε μια άποψη. Το γεγονός ότι κάποια κομμάτια της δημοσίευσης που διαβάσατε τα καταλάβατε με κόπο, δεν σημαίνει ότι θα πρέπει οπωσδήποτε να μπου στο τελικό σας κείμενο. Γράψτε μόνο ότι συνεισφέρει στο επιχειρήμα που θέλετε να παρουσιάσετε.
- Ένα καλό κριτήριο για το τι θα πρέπει να περιλαμβάνει το τελικό κείμενο είναι το εξής: Κοιτάξτε μια πρόταση και ρωτήστε: 'Αν την αφαιρέσω από το κείμενο κλονίζεται η στήριξη του επιχειρήματος'; Αν η απάντηση είναι 'όχι' αφαιρέστε την.
- Γράφετε κείμενα για ανθρώπους όχι για μηχανές. Το ζητούμενο δεν είναι μόνο η ορθότητα του επιχειρήματος αλλά και η ροή του. Εάν υπάρχει κάποιο επιχειρήμα στη σελίδα 3, μην εφησυχάζετε επειδή η θεμελίωσή του είναι γραμμένη στη σελίδα 12. Κανείς δεν μπορεί να περιμένει επί 9 σελίδες. Μην αφήνετε τίποτα να εννοείτε. Μην διστάσετε να κάνετε επαναλήψεις προκειμένου να γίνει το κείμενο ευκολοδιάβαστο.

1.2 Παλεύοντας με τον εαυτό σας

Το να γράψεις μια εργασία δεν είναι εύκολη δουλειά. Η μεγαλύτερη δυσκολία είναι τα ψυχικά αποθέματα που απαιτούνται για να ολοκληρωθεί. Κάποιες σκέψεις που επισκέπτονται σχεδόν όλους τους φοιτητές στην περίοδο που γράφουν μια εργασία γίνονται ακόμα πιο βασανιστικές λόγω του συνδρόμου 'συμβαίνει μόνο σε μένα'. Χαλαρώστε... Συμβαίνει σε όλους.

- Το να γράψεις μια εργασία πάντα παίρνει περισσότερο χρόνο από όσο υπολογίζεις – περίπου τον τριπλάσιο.
- Προσπαθήστε να κάνετε την εργασία μέρος της καθημερινότητάς σας. Οι περισσότερες ιδέες έρχονται στο μυαλό την ώρα που οδηγάμε ή όταν πίνουμε καφέ. Μάθετε να αξιολογείτε τις ιδέες σας και να ξεχωρίζετε τις καλές και υλοποιήσιμες από τις επιπόλαιες και μη ρεαλιστικές. Αποκτήστε τη συνήθεια να διαβάζετε στο λεωφορείο ή ενώ περιμένετε στην ουρά μιας τράπεζας – αυτοί θα φροντίσουν να σας δώσουν αρκετό χρόνο. Οι πετυχημένοι ερευνητές δεν είναι σοφοί αλλά επίμονοι.
- Ο ρυθμός προόδου δεν είναι σταθερός. Οι επιτυχίες δεν εμφανίζονται σε ίσα χρονικά διαστήματα. Στην αρχή μπορεί να νοιώσετε σαν χαμένοι και πως δεν θα μπορέσετε ποτέ να ολοκληρώσετε αυτή την εργασία. Φυσικά αυτές οι σκέψεις δεν στέκουν. Εάν έχετε περάσει στο Πανεπιστήμιο, προφανώς έχετε τις ικανότητες που χρειάζονται.
- Βάζετε στόχους και κοινοποιείτε τους σε κάποιους συναδέλφους ή ακόμα καλύτερα στο επιβλέποντα, 'μέχρι την Τρίτη θέλω να έχω ολοκληρώσει την 3η ενότητα'. Τέτοιες δεσμεύσεις θα σας ασκήσουν πίεση να συνεχίσετε όταν η ζωή θα σας προκαλεί να τα κλείσετε όλα και να πάτε εκδρομή.
- Εάν αισθάνεστε ότι η γνώμη που έχετε για την εργασία σας ταλαντώνεται ανάμεσα στο 'είναι εξαιρετική' και 'είναι βλακείες' μην προβληματιστείτε.

Συμβαίνει σε όλους. Υπάρχουν διάφορες συνταγές για να καταπολεμήσετε την ανασφάλεια για την δουλειά σας:

1. Ζητάτε από τον επιβλέποντα να σας λέει τη γνώμη του για την πρόδοό σας. Εξηγείστε του ότι κάτι τέτοιο είναι σημαντικό για εσάς. Δυστυχώς πολλά μέλη τις ακαδημαϊκής κοινότητας θεωρούν ότι οι φοιτητές έχουν απεριόριστα ψυχικά αποθέματα και πως παρακινούνται να δουλεύουν σκληρά κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες.
2. Μιλήστε στους φίλους ή την οικογένειά σας για την εργασία που κάνετε. Εξηγείστε τους τι καταλάβατε από αυτά που διαβάσατε και τι σκοπεύετε να γράψετε. Αυτό θα σας βοηθήσει να τακτοποιήσετε τις απόψεις σας.

2. Τα χαρακτηριστικά μιας καλής εργασίας.

Μια δυσκολία που συχνά αντιμετωπίζει όποιος αποφασίζει να γράψει ένα κείμενο είναι η μεταφορά όσων είναι σαφή σε νοητικό επίπεδο, στον γραπτό λόγο. Το πρόβλημα δεν έχει να κάνει με την χρήση ωραίων λέξεων και καλολογικών στοιχείων. Η γλαφυρότητα του λόγου είναι πάντοτε επιθυμητή αλλά εκείνο που ενδιαφέρει περισσότερο στην παρούσα φάση είναι τα ελάχιστα χαρακτηριστικά που θα πρέπει να η εργασία σας. Η γλαφυρότητα του κειμένου επαφίεται στην δεινότητα του συγγραφέα. Παρακάτω συζητούνται μερικά χαρακτηριστικά που οφείλει να έχει ένα αξιοπρεπές ακαδημαϊκό ανάγνωσμα. Σαν γενικό κανόνα κρατήστε το εξής: 'Εάν μου έδιναν αυτό το κείμενο για να προετοιμαστώ για τις εξετάσεις θα με το καταλάβαινα; θα με βοηθούσε';

2.1 Ακριβολογία

- Το κείμενο δεν αρκεί να είναι κατανοητό μόνο από τον συγγραφέα. Αυτό φυσικά ισχύει και για τα σχήματα ή τις γραφικές παραστάσεις που παρατίθενται.
- Το νόημα δεν θα πρέπει να υπονοείται. Πρέπει να δίνεται άμεσα και επιπλέον, το κείμενο να μην αφήνει περιθώρια για οποιαδήποτε άλλη ερμηνεία.
- Θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην σωστή χρήση των λέξεων.
- Ας υποθέσουμε ότι μία άποψη στηρίζεται σε 4 επιχειρήματα. Εάν για παράδειγμα δεν καταλαβαίνετε το 3^ο επιχειρήμα παραλείψτε το. Φροντίστε να περιλάβετε στην εργασία σας μόνο ότι καταλαβαίνετε.

2.2 Ζωντανός λόγος

Εάν η ακριβολογία είναι σημαντική σε ένα κείμενο εκείνο που είναι δυσκολότερο να πετύχει κανείς είναι ο ζωντανός λόγος. Παρ' όλα αυτά υπάρχουν κάποιες απλές συμβουλές που μπορούν να προσθέσουν ζωντάνια (ή καλύτερα να εξαλείψουν την πλαδαρότητα από το κείμενο)

- Αποφεύγετε τις μεγάλες προτάσεις. Για να σταθεί μία μεγάλη πρόταση χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή στην στίξη και επιπρόσθετη προσπάθεια από τον αναγνώστη για να παραμείνει σε επαφή με το περιεχόμενο. Μία πρακτική συμβουλή είναι να αφήσει κανείς ένα κείμενο που έγραψε και να το ξανακοιτάξει μετά από μερικές ημέρες. Οι διορθώσεις που θα μπορέσει να κάνει είναι πολύ περισσότερες από όσες θα έκανε αμέσως μετά το γράψιμο.

- Ένας καλός τρόπος για να βελτιωθεί η ποιότητα του κειμένου είναι να θέτει κανείς την ερώτηση 'εάν σβήσω αυτή την φράση βλάπτεται το επιχείρημα'; Το χαρακτηριστικό που οφείλει να έχει ένα ακαδημαϊκό κείμενο είναι σαφής και κατανοητή παρουσίαση ενός επιχειρήματος ή άποψης.
- Ένα από τα πιο συνήθη ερωτήματα αφορούν το πρόσωπο στο οποίο πρέπει να είναι διατυπωμένο το κείμενο. Τις περισσότερες φορές τα κείμενα που γράφονται από τους φοιτητές, χρησιμοποιούν το πρώτο πληθυντικό π.χ. 'Σκοπός μας είναι να μελετήσουμε την εξάρτηση του ρεύματος συναρτήσεως της θερμοκρασίας.' Η εργασία σας θα πρέπει να είναι γραμμένη σε τρίτο πρόσωπο. Δηλαδή 'Το παρακάτω επιχείρημα αφορά την σχέση της τεχνολογικής έρευνας με την δημιουργία νέων προϊόντων' και όχι 'στο παρακάτω επιχείρημα θα δούμε πως η τεχνολογική έρευνα συνδέεται με την δημιουργία νέων προϊόντων'

2.3 Ορθογραφία

Πολλές φορές οι διδάσκοντες των μαθημάτων θετικής κατεύθυνσης προτιμούν να μην μειώσουν την βαθμολογία ενός γραπτού που περιέχει ορθογραφικά λάθη. Αυτή η επιλογή είναι απόλυτα δικαιολογημένη στην περίπτωση ενός κειμένου εξετάσεων αλλά κάποιες φορές μεταφράζεται στην συνείδηση του φοιτητή σαν δικαίωμα μιας πλήρους αδιαφορίας για θέματα σύνταξης και ορθογραφίας. Το επιχείρημα που αυτοί οι φοιτητές είναι: 'Αυτό που μας ενδιαφέρει είναι οι εξισώσεις και όχι τα ελληνικά'. Η εργασία σας αποτελεί ένα δημόσιο κείμενο και για τον λόγο αυτό θα πρέπει να είναι γλωσσικά άρτιο. Ειδικά σήμερα που οι κειμενογράφοι παρέχουν την δυνατότητα ελέγχου της ορθογραφίας δεν υπάρχει καμία δικαιολογία για μία ανορθόγραφη εργασία.

2.4 Γραφικές παραστάσεις

Μια εργασία μπορεί να περιέχει έναν μικρό αριθμό από φωτογραφίες ή γραφικές παραστάσεις, μόνο στην περίπτωση που αυτό είναι άκρως απαραίτητο. Κάθε φωτογραφία ή γραφική παράσταση πρέπει να είναι αριθμημένη π.χ. Εικόνα 1. Κάτω από κάθε φωτογραφία ή γραφική παράσταση πρέπει να υπάρχει μία λεζάντα που θα εξηγήσει περί τίνος πρόκειται. Μέσα στο κυρίως κείμενο της εργασίας πρέπει να συζητιέται η φωτογραφία ή η γραφική παράσταση.

2.5 Αναφορές

Οι αναφορές πρέπει να είναι σχετικές με το θέμα που συζητιέται. Οι αναφορές περιλαμβάνουν άρθρα ή βιβλία που στηρίζουν το επιχείρημα του κειμένου. Η χρήση των αναφορών αποβλέπει στα εξής:

- Εξασφαλίζει την αυθεντικότητα των ιδεών ή θεωριών. Ο αναγνώστης που διαβάζει σε ένα κείμενο 'κάποιοι ερευνητές θεωρούν ότι δεν υπάρχει ουδέτερη επιστήμη' περιμένει να δει ποιοι είναι αυτοί οι ερευνητές. Η χρήση της κατάλληλης αναφοράς δίπλα σε αυτή την πρόταση δείχνει στον αναγνώστη την πραγματική της προέλευση. Εάν κανείς πάει αυτή την άποψη στα άκρα τότε για κάθε λέξη που χρησιμοποιεί θα πρέπει να παραθέτει και μια αναφορά, πράγμα που φυσικά δεν έχει νόημα.

- Σε μία εργασία η χρήση των αναφορών δίνει κύρος στο επιχειρήμα που παρουσιάζεται. Η εκτεταμένη χρήση αναφορών φανερώνει ότι ο φοιτητής έχει καλή γνώση της υφιστάμενης βιβλιογραφίας.
- Οι αναφορές παρέχουν την δυνατότητα στον αναγνώστη ενός κειμένου να εντοπίσει κάποιο θέμα που τον ενδιαφέρει και να ανατρέξει στην βιβλιογραφία που υπάρχει σχετικά αυτό. Ενδεχομένως δεν υπάρχει πιο απογοητευτική εμπειρία για ένα αναγνώστη από το να συναντά σε ένα κείμενο δύο τρεις αράδες σχετικές με κάποιο ζήτημα που τον ενδιαφέρει και να μην συνοδεύονται από την κατάλληλη αναφορά.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους εισάγουμε μια αναφορά. Για την εργασία σας χρησιμοποιήστε την παρακάτω μορφή:

Εάν θέλετε να κάνετε αναφορά σε κάποιο άρθρο:

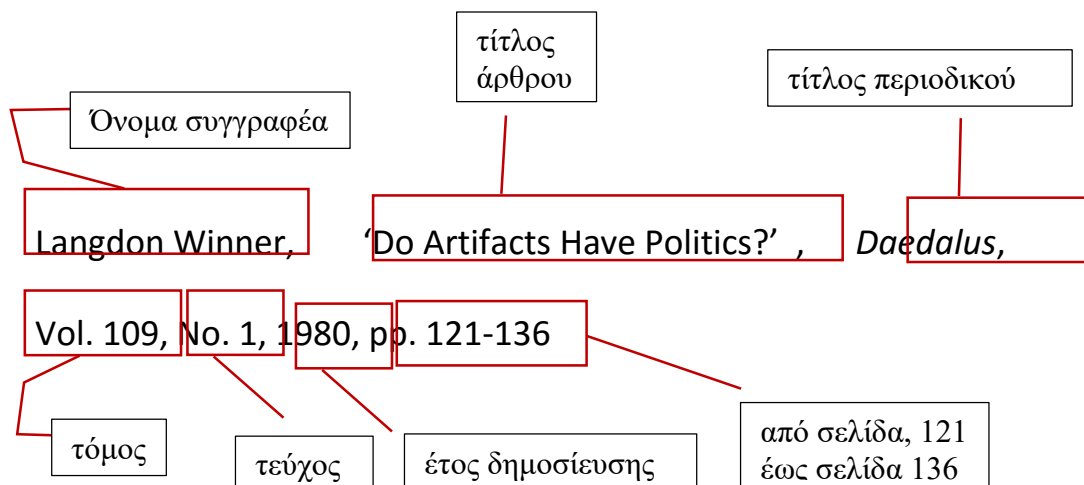
Για παράδειγμα η εργασία σας αναφέρει:

«Η ιστορία της τεχνολογίας είναι γεμάτη με παραδείγματα όπου οι αξίες έχουν υπεισέλθει σιωπηρά σε τεχνολογικά σχέδια ή προϊόντα. Αυτά κυμαίνονται από "Ρατσιστικές γέφυρες", οι οποίες είχαν σχεδιαστεί να είναι τόσο χαμηλές ώστε να εμποδίζουν τα λεωφορεία από τις φτωχές μαύρες γειτονίες να κατευθυνθούν προς τις παραλίες που προορίζονταν για την λευκή μεσαία τάξη της Νέας Υόρκης³...»

Στο τέλος της εργασίας στην ενότητα ΑΝΑΦΟΡΕΣ θα γράψετε:

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

1. ...
2. ...
3. Langdon Winner, 'Do Artifacts Have Politics?' *Daedalus*, Vol. 109, No. 1, (1980), pp. 121-136
4. ...

Εάν θέλετε να κάνετε αναφορά σε βιβλίο:

Για παράδειγμα η εργασία σας αναφέρει:

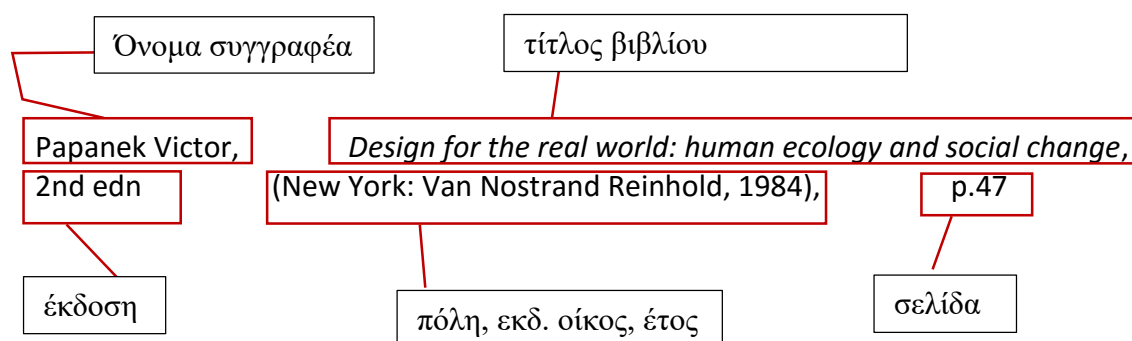
«Οι ίδιοι οι μηχανικοί σχεδιαστές σκέφτονται να ενσωματώνουν τη βιωσιμότητα, τη δημοκρατία, την ανάπτυξη και την κοινωνική βελτίωση στις απαιτήσεις του σχεδιασμού τους ²»

Στο τέλος της εργασίας στην ενότητα ΑΝΑΦΟΡΕΣ θα γράψετε:

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

1. ...

2. Papanek Victor, *Design for the real world: human ecology and social change*, 2nd edn (New York: Van Nostrand Reinhold, 1984), p.47

Μερικά άρθρα τα βρίσκουμε σε βιβλία (συλλογές άρθρων) και όχι σε περιοδικά. Σε αυτές τις περιπτώσεις η αναφορά σημειώνεται ως εξής:

Merrilee H. Salmon, 'Explanation in the Social Sciences', in Philip Kitcher and Wesley C. Salmon (eds.) *Scientific Explanation* (Minnesota: Minnesota University Press, 1989), p. 309

3. Η δομή της εργασίας σας.

Τίτλος: Θα πρέπει να είναι σύντομος και να δίνει μια καλή ένδειξη του θέματος που θα παρουσιάσετε.

Περίληψη: Η περίληψη αποτελεί την βιτρίνα της εργασίας σας. Από όλο το κείμενο, η περίληψη είναι το μέρος εκείνο που πρόκειται να διαβαστεί περισσότερο. Το κείμενο αυτό γράφεται στο τέλος και στην περίπτωση της εργασίας σας θα είναι 10-12 γραμμές. Παρόλα αυτά δεν πρέπει να θεωρείται ένα κείμενο της 'τελευταίας στιγμής' γιατί πιθανότατα θα χρειαστούν αλλαγές έως ότου αποκτήσει την τελική μορφή του. Στην περίληψη πληροφορείτε τον αναγνώστη για ότι ακολουθεί.

Κυρίως μέρος: Σε αυτό παρουσιάζεται τα επιχειρήματά σας. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε πίνακες και σχέδια εάν κρίνετε ότι κάνουν το σκοπό σας πιο εύκολο. Εάν υπάρχουν σημεία για τα οποία θέλετε να ενημερώσετε τον αναγνώστη αλλά δεν είναι σημαντικά στο επιχειρήμα που αναπτύσσετε μπορείτε να τα συμπεριλάβετε στο τέλος σε μια ενότητα που θα την ονομάσετε ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

Τίτλος (χαρακτήρες Calibri 16pt Bold)

Περίληψη (χαρακτήρες Calibri 14pt Bold):

Το κείμενο της περίληψης να είναι γραμμένο με χαρακτήρες Calibri 12pt

Το κυρίως κείμενο να είναι επίσης γραμμένο με χαρακτήρες Calibri 12pt. Ίσως θέλετε στην αρχή να παρουσιάσετε το επιχείρημα που θα αναπτύξετε. Είναι καλό να χωρίσετε την εργασία σας σε ενότητες. Ας πούμε πως μετά από μια δυο παραγράφους θέλετε να σημειώσετε την επικεφαλίδα της 1^{ης} ενότητας, η οποία είναι «Τεχνολογικές κατασκευές σαν εργαλεία εξουσίας» θα γράψετε:

1. Τεχνολογικές κατασκευές σαν εργαλεία εξουσίας

Η επικεφαλίδα είναι γραμμένη με χαρακτήρες **Calibri 14pt Bold**

Εάν στη συνέχεια θέλετε να εισάγετε υπο-ενότητες μπορείτε να τις σημειώσετε ως εξής:

1.1 Η περίπτωση *Moses*

Η επικεφαλίδα είναι γραμμένη με χαρακτήρες **Calibri 12pt Bold Italic**

1.2 Νέες μηχανές στο εργοστάσιο του *Cyrus Mc Cormic Jr.*

Το κείμενο που ακολουθεί είναι γραμμένο με Calibri 12pt

1.3 Τι κρύβουν οι μεγάλες λεωφόροι του Παρισιού;

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

1. Merrilee H. Salmon, 'Explanation in the Social Sciences', in Philip Kitcher and Wesley C. Salmon (eds.) *Scientific Explanation* (Minnesota: Minnesota University Press, 1989), p. 309
2. Papanek Victor, *Design for the real world: human ecology and social change*, 2nd edn (New York: Van Nostrand Reinhold, 1984), p.47
3. Langdon Winner, 'Do Artifacts Have Politics?' *Daedalus*, Vol. 109, No. 1, (1980), p. 121